

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէկիս Վեցամսեայ 3
Մանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դրուէ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի :

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Օ Ր Ա Ք Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 փարս

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ, Պոլսոյ Այլ ծառայութիւն 20 Տ. ձիվէկեան է-ֆէնիի տպարանը :

Խմբագիր Բ. ՊՈԶԴԱՆՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հ Ա Յ Կ Ա Ն Ր Ն

Հայոց ազգին ներկայ քաղաքական դրութիւնն և նորա կրօնական-աշխարհական տեսակ մը խառն վարչական կազմակերպութիւնը բացառիկ դերք մը տուած են Հայ կղերին, դերք մը որ համեմատութեան չկրնար մտնել այլոց ազգաց կղերային մարմնոյն ունեցած դերից հետ :

Հայ կղերն չէ կարող անջատ և ուրոյն ապրիլ և իբր մի առանձին դաս՝ անմասն և անհաղորդ դրոնեմել ժողովրդեան շարժմանց, յուզմանց և դժգոհմանց : Չէ կարող անխուզ և ձեռնամաժ հանդիստես մնալ ժողովրդեան վերաբերեալ աշխարհային դործոց ստացած ամեն երեւութից : Լոկ կրօնական շրջանակի մը մէջ չսահմանափակելի Հայ կղերին գործելու իրաւասութիւնը : միով բանիւ Հայ կղերն գործելու շատ ընդարձակ ասպարէզ մ'ունի, առանց շատ աղբիւրի և հզօր դերք մ'ունենալու :

Ինչ որ ալ ըսուի, կրօնական աղբ մը ենք մենք : Մեր վիճակը չենք կրնար բաժնել կղերին վիճակէն, աշխարհաքաղաքացիութեան գաղափարներէ թելադրուելով և ջանալով հեռանալ Եկեղեցւոյ հովանւոյն տակէն, այն Եկեղեցւոյ որ զմեզ պատսպարեց ամենէ վտանգաւոր ժամանակաց մէջ իսկ :

Բայց երբ կղերը կարծէ թէ իւր ունեցած բացառիկ դերքը թոյլ կուտայ իրեն՝ օտար կղերէն աւելի փառասիրական ձկողմներ ունենալ, և մեծ աղբեցութիւն ստանալ, յայնժամ գործերը կը փոխուին և իրենց ակնկալութեան հակառակ կը տեսնեն : Հայ ժողովուրդը կ'արհամարհէ փառասէր կղերն, և եթէ չկարողանայ իւր արհամարհանքով ուղղել արդարեւ, ցաւ է ըսել թէ կը ցրտանայ իւր եկեղեցւոյսիրական եռանդը, և այն ատեն դիւրաւ որո կը լինի օտար կղերին կեղծաւորական խոնարհամտութեան և քաղցրաբարոյութեան :

Պատմութիւնը հոն է մեր այս ըսածն հաստատելու համար, և այսօր իսկ մեր կղերին ամենէ փառասէր անդամք իրենց անձնական փորձով կրնան վկայել այս բանին :

Կղերին փառասիրութիւնը ժողովրդականութեամբ կը բորբոքի և ժողովրդեան անտարբերութեամբ կը մարի : Ժողովրդականութիւն վատկելու համար ոմանք ի սկիզբան՝ նմանի կը ջանան Ներսէս Առաքաղեցիներու, վարժապետեան ներքեւ և խորմեաններու, և երբ կը բարձրանան այդ ուղղութեամբ :

յայնժամ կը փոխեն իրենց քաղաքականութիւնն և փառասիրեն հովեր կառնուն՝ պատուանդան օտից ընելով զիրենք բարձրացնող ժողովրդականութիւնը : Բայց ժողովուրդը երբ պահանջէ իւր համարումը, կաթողիկոսական և պատրիարքական աթոռները անբաւական են իրոյն դոհացում տալու նոյա փափաքանց :

Մեծ է կղերին պարտաւորութիւնը, Աւետարանի դժած պարտաւորութիւններէն շատ աւելի մեծ է Հայ կղերին պաշտօնը : Սահմանադրութիւնն առաւել ընդարձակում տուած է անոր, մեծ վիճակներ կը յանձնուին իրենց ոչ միայն եկեղեցական օրինաց հսկողութեան և աւետարանական հովուութեան համար, այլ նաև աշխարհական յարաբերութեանց ուսումնական, բարոյական և երբեմն աշխարհային գործոց վրայ անմիջական կամ անուղղակի հսկողութիւն ընելու համար : Ուստի կրնա՞նք երեւակայել թէ ո՞ր աստիճան անձնութիւն, խոհականութիւն և աղբասիրութիւն պէտք է պահանջել ի նոյնանէ՞ որոց այնքան դիւրաւ կը վստահիմք մեր գործոց զեկն :

Կաթողիկոսական կամ Տեղապահական ընտրելաց ունենալիք հանգամանքները քննած ատեն չենք խորհիլ անշուշտ թէ նոյնքան հարկ անհրաժեշտ է քննել նաեւ այն անձանց հանգամանքներն, որոս առաջնորդ կը կացուցանեն մեծամեծ վիճակաց : Ծառ դիւրաւ առաջնորդ լինել՝ կը նշանակէ Պատրիարքութեան և Կաթողիկոսութեան արժանանալու մօտաւոր հաւանականութիւն և սակայն երէկուան անխորձ վարդապետն և կամ բազմով առանց արժանեաց եպիսկոպոս եղող մէկը, մէկ վարդեանի մէջ, մեծ վիճակի մը դրուի կ'անցնի և կը լինի առաջնորդ ընդհանրապէս իւր կրից և քսակին՝ և յաճախ մասնաւորաց շահերուն :

Երբ պաշտօններն այլքան դիւրաբնի և մինչեւ իսկ ձրի կ'ստացուին, յայտնի է թէ արժանաւորաց կը մնայ մեկուսանալ և վճատիլ ու տարակուսիլ իրենց արժանեաց վրայ : Արժանաւոր պաշտօնէից համար քաջայրական չէ պաշտօնաբարոյական ներկայ շուայ դրութիւնը, որու շնորհիւ՝ ամեն ով որ վեղար զգնեալ, կը կարողանայ տրամապէս բարձրանալ մինչեւ եպիսկոպոսութեան և անկէ անդին քայլ մը կը բաւէ առաջնորդութեան և երբեմն Պատրիարքութեան հասնելու :

Եկեղեցական հարց մեծագոյն օգտին համար, եկեղեցւոյսիրական զղացմանց միշտ վառ և անչէջ մընալուն փափաքողը կը փափաքին նաեւ որ ճամբիտ արժանիքն յար-

գուի արդար վարձատրութեամբ, և անարժանը չկարողանայ բարձրել թեւակոխել երբ ամենախորթ ծառայութեամբ մը չէ կարողացած վայել աւելի խոնարհ պաշտամանց մէջ :

31 հոկտ. 1884 Ուսումնոյ

ՀԱՅԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԹՂԹԱՅԻՐԸ

ԼՈՆՏՐԱՅԻ ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ԼՈՐՏԻՆ ԿՈՉՈՒՆՔԸ

Նոյ. 11 ի իրիկունն, ըստ աւանդական սովորութեան, Լոնտրայի նորընտիր քաղաքապետ Լորտը՝ Պ. Նոթթէյթ, որ իւր պաշտօնն սկսաւ գործադրել, կոչունք մը տուաւ նախարարութեան անդամաց : Լորտ Կրանվիլ, Լորտ Հարդինգըն, Լորտ Նորդպրուք և ուրիշ բարձրաստիճան անձինք ներկայ կը գտնուէին : Քաղաքապետ Լորտը բաժակ առաջարկեց վասն երկարութեան անգլին կենաց վիկթորիա թագուհւոյն, դահաժառանգ Կալէսի իշխանին և կայսերական գերբաւաստանին :

Պատերազմական գործոց նախարար Լորտ Հարդինգըն՝ բանակին կենաց ուղեւալ բաժակի մը պատասխանելով՝ ըսաւ թէ, բանակն անցեալ տարի աւելցած է 4—5000 հոգի և պահեստի զօրքն՝ 5 էն 6000 հոգի : Գովից զօրաց ընթացքը՝ Սուաքիմի բոլորտիքը պատահած կռիւներուն մէջ, և ջերմադինս գրուածեց զիորտոն : Ներքոսի արշաւանաց վրայ խօսելով, ըսաւ թէ կը յուսալիք անգլիական զօրքերը մղելու կռիւներ չալտի ունենան ռաբ ցեղերուն հետ :

Լորտ Նորդպրուք՝ ծովային բանակին ուղեւալ բաժակին պատասխանելով՝ յայտարարեց թէ, կառավարութիւնն որոշած է անվթար պահել անգլիոյ ծովային զօրութեան գերակայութիւնը : Ուսմանիոյ դեսպանը պատասխանեց օտար գետնանց կենացն ուղեւալ բաժակին : Քաղաքապետ Լորտը բաժակ առաջարկեց Լորտ Կրանվիլի և այլ նախարարաց կենացն, յաւ յայտնելով ի վերայ բացակայութեան Պ. Կլատտիլի, զորմէ մեծ գովեստիւք խօսեցաւ :

Լորտ Կրանվիլ յայնժամ խօսք առաւ և յաւ յայտնեց Պ. Կլատտիլին, Լորտ Տէրպիլի և Պ. Թրէվիշյանի բացակայութեան վրայ : Պրանսայի և Չինաստանի միջեւ տիրող թշնամութեանց վրայ խօսելով, ուժեղնապէս բողոքեց Պրանսական մամուլը մէկ մասին առարկութեանց դէմ, որ կը սեր թէ Անգլիական կառավարութիւնը պատերազմին

շարունակութեան կը բաղձայ, այսպանելու համար զՊրանսա :

«Անգլիա մեծ շահ ունի իւր դրացւոյն բարգաւաճութեան մէջ, և Պրանսա ու Չինաստան կրնան վտահիլ Անգլիոյ միջնորդութեան վրայ, երբ երկու աղբերն կոչում ընեն առ այն : Անգլիական կառավարութիւնը թշնամութեան վերջ գտնելուն կը բաղձայ, համագեւալ գոյով որ իրաց արդի վիճակը Պրանսայի համար մեծածախ, Չինաստանի համար վտանգաւոր եւ չէղոք տէրութեանց առեւտրական շահույց միասաբեր կրնայ լինիլ :

«Թագուհւոյն կառավարութիւնն հաճութեամբ պիտի տեսնէ որ Պրանսայի և Չինաստանի միջեւ խաղաղական լուծում մը գոյացած է՝ թէ՛ ուղղակի երկու երկիրներու միջեւ, և թէ՛ Միացեալ-Նահանգաց, Գերմանիոյ կամ Չինաստանի անհուն վաճառականութեան մէջ նուազ շահ ունեցող սերիչ որ և է տէրութեան մը միջնորդութեամբ, վաճառականութիւն՝ ուր Անգլիայիք առաջին տեղը կը գրաւեն : Անգլ. կառավարութիւնը բոլորովին պատրաստ է խաղաղարարի դերն ստանձնել երկու աղբաց միջեւ, երբ սղբա լընդերն իրմէ կատարելապէս որոշ պայմաններով »

Յետոյ Եգիպտոսի վրայ խօսելով, Լորտ Կրանվիլ յայտարարեց թէ Ներքոսի արշաւանաց մէջ Ուոլլի գորավարին յաջողութուն կը հաւատայ :

Երբ անգամ մը կանոնաւոր կառավարութիւն մը հաստատուի ի Սուտան, յարեց Լորտ Կրանվիլ, բարենորոգմունք աստիճանաբար ի գործ պիտի դրուին Եգիպտոսի մէջ, երկուական խնդիրն ամենէ դժուարին և ամենէ կարեւորն է : Լոնտրայի դեսպանախորհրդին մէջ Ֆրանսացի պատուիրակին բռնած ընթացքին վրայ խօսելէ յետոյ, գովեց Լորտ Նորդպրուքի ճարտարմտութիւնն : Լորտ Նորդպրուք իւր տեսութիւններն հաղորդած է իւր պաշտօնակցաց, բայց դժուարութիւնը ծագած են : որք կ'արդելուն Լորտ Կրանվիլի աւելի երկարօրէն խօսիլայդ լնդերոյ վրայ :

Օտար երկիրներու հետ Անգլիոյ առեւտրական յարաբերութեանց վրայ խօսելով, Լորտ Կրանվիլ հաստատեց թէ, թէպէտ Պրանսայի հետ կնքելի դաշնագիրը դեռ համաձայնութեան մը չէ յանգած, Անգլիա Պրանսայի նկատմամբ ամենէ նպաստաւորաւ աղբի մը պայմանաց մէջ կը գտնուի : Բացարձակապէս սուտ է այն զրոյցը թէ, Թուրքիոյ հետ առեւտրական դաշնագրի մը վերաբերեալ բանակցութիւնք ի դերեւելն են :

Յետոյ Գոնկոյի դեսպանախորհրդին ակնարկելով, Լորտ Կրանվիլ յայտարարեց թէ Անգլիա չնախան

Հիր Գերմանիոյ դադարակալութեան վրայ : Յօժարակամ հաւանած է դեպքանախորհրդոյ, և ուրախ է տեսնելով որ Գերմանիա համաձայն է Անգլիոյ հետ և մանաւանդ Ֆրանսոյ Գերմանիոյ հետ : Լորտ Կրանսֆիլդ իւր բանախօսութիւնն աւարտեց ընտրական բարենորոգմանց ծրագրին վրայ քանի մը խօսքով : Բնաւ պատճառ մը չտեսնել որ կարենայ արգելել իրաւախօսութիւն մը : Ճարտարօրէն հասկցուց թէ պահպանողականք պէտք է կառավարութեան ներկային իրենց տեսութիւններն, և առանց իրենց սկզբունքները զոհելու, այնպիսի փոփոխութիւններ ներմուծել իրենց ծրագրային մէջ, որ երկուքն ալ կարենան ի մի ձուլուիլ :

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԵՊՐԵՍ

Գահիրէ նոյ. 10. — Ստոյգ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ, Արապի վաճառի սպասարարութեան ժամանակ, Անգլիացիք առանց Եգիպտական կառավարութեան դիտութեան և միջնորդի մը ձեռամբ 100 կամ 200 ֆուրլի թնդանօթ վաճառեր են ջինայի վաճառականաց :

Գահիրէէն կը հեռագրեն Հաւասի դործակալութեան թէ, Եգիպտական կառավարութիւնը ֆրուրի 100 թնդանօթաց դնման համար Գերմանացի վաճառատան մը հետ սակարկութիւն մը կնքած լինելով, Ֆրանսական ընդհ. Հիւպատոսն ընդգիծացեր է սննց առաքման, կասկածելով որ ջինաստանի համար են այդ թնդանօթը :

Տէյլը-Թէյլիսի Սուաքիմէն հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ, 80 երկպագական հեծելազօր Հանտուպի կողմն 500 ապստամբաց խումբ մը հարածեր են : Եգիպտացի միսպաններ է. թշնամոյն կորուստը դեռ անծանօթ է : Տոնկուայէն կը ծանուցանեն թէ, Սքուարդ գնդապետին շողենաւը զբերթէ անվթար է, և թէ աստատմք կը ջանան ջուրէն հանել դայն :

Անգլիական լրագիրք Եգիպտոսէն նամակ մը կը հրատարակեն, ուղղեալ Անգլիոյ հակադերեկտաւի ընկերութեան, որ կը հաստատէ թէ հօկտ. ամսոյ մէջ Մալթայի գերեզմանաւ մը Բոր-Սայիա հասեր է 15 գերեաց խմբով մը, որոյ մեծ մասն իգական սեռէ, զորս իւր ընտանեաց անդամները կարծեցնել կուտար, և որոց հետ ճիւղտէ կ'երթար անդ վաճառելու համար վաննք : Գերեզմանաւ իւր մարդկային վաճառքով՝ անգլ. շողենաւ մը նստեր է առանց ամենեւին նկատելու : Միւս կողմէ Ատէնէն անգլ. լրագրաց ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, անգլ. Ֆիլիպի շողենաւը նաւ մը բռնել է, որոյ մէջ 150 գերիք կային, որք Ատէն տարուել են :

Լոնտրա 12 նոյ. — Կառավարութիւնն երկու յառելուածական վնարի պիտի խնդրէ խորհրդարանէն, մին՝ 725,000 անգլ. ոսկի Պիլիւանալանտի արշաւանայ համար, որոյ 675,000ը բանակին և 50,000ը նաւատորմին համար, իսկ միւսն 1,324,000 ոսկի, Եգիպտոսի համար, որոյ մէջ միլիոնը բանակին և 324,000ը նաւատորմին համար :

Գահիրէ 12, նոյ. — Նախարարաց խորհրդոյ տաւաղակութեամբ, Խոփին հրամանագիր մը հանեց, որ

կը դադարեցնէ օտարազգաց տուներուն վրայ դրուած տրոյ հաւաքումն, որք տեղութեանց հաւանութեամբ հաստատուած էին : Հրամանագրին կցուած է երմտական նախարարին մէկ նամակն, յորում ըսուած է թէ, այս անօրինութիւն հարկ եղած է, ըստ որում Ալէքսանդրիոյ և Գահիրէի մէջ տուն ունեցող Եւրոպացիք չեն ուզեր վճարել իրենց տուներուն վրայ դրուած տուրքը :

Գահիրէ 11 նոյ. — Գերմանացի վաճառատան մը կողմէ վաճառուած թնդանօթները 25 ամբողջ հրետանի կը կազմէին : Ֆրանսական հիւպատոս Պ. Պարէր ժամանակէ միւր կը հսկէր այս վաճառման վերաբերեալ բանակցութեանց վրայ, կը կարծուի թէ Եգիպտական կառավարութիւնը պիտի ընդունի Պ. Պարէրի պահանջումը, և թնդանօթները չպիտի յանձնուին :

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Ռուսիոյ Վեհ. Կոյսեր հօրեղբայր Միխայէլ մեծ դքսին որդին՝ Միխայէլովիչ մեծ դուքսն՝ Ռուսական Երկրքին շողենաւով երէկ առաւօտ Աթէնքէն մայրաքաղաքի նաւահանդիսուն հասաւ, և Ռուսական դեսպան Պ. Թը Նէլիտովի, Վեհ. Սուլթանին կողմէ թիկնապահ Նուսրէթ փաշա և Կոյսերական պալատին արարողապետ Միւսիլի փաշա շողենաւ երթալով, բարեկալութեամբ մաղթեցին Ն. Բարձրութեան : Միխայէլ դուքսն սոյն պաշտօնական այցելութիւններն ընդունելէ յետոյ՝ Կոյսերական Ջինէթ շողենաւակով Թուրքիանէն նաւամատոյն ելաւ, և պալատական կառօք ելլալով Կոյսերական պալատն երթալով պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու : Ն. Կ. Վեհափառութիւնը պատուասիրական ընդունելութիւն մ'ըրաւ և իրկուսն ալ փառաւոր կոչուեց մը տուաւ ի պատիւ մեծ դքսին :

Ն. Բարձրութիւնն այսօր Երկրքէն շողենաւով մայրաքաղաքէն պիտի մեկնի ի Վառնա, ուսկից ուղղակի Ֆրէդրիքսբուրգ պիտի վերադառնայ :

— Հանքային կրթական նախարար Մուսթաֆա, Լիւզաֆի նախարար Գեամիլ, Ելմտական դործոց նախարար Միւսիլի փաշաներէն և դատական դործոց նախարարութեան խորհրդական Վահան Էֆէնտիէն բաղկացեալ բարձր Յանձնախումբն, ինչպէս յառաջագոյն քան Նիցա, Նոյնպէս և երէկ դուրմարուելով, հանքային կրթական նախարարութեան բարձրագոյն խորհուրդը նորոգեց : Պետական խորհրդոյ նախկին անդամ Հայտար Էֆէնտի նախագահ, և բարձրագոյն վարժարանաց անօրէն Ազիլ պէյ, նախնական վարժարանաց տնօրէն Սէլիմ Էֆ. Ահմէտ պէյ ու Հիլմի Էֆ. անդամ անուանած են այս բարձրագոյն խորհրդին :

— Պաշտօնական աղբ մը կը ծանուցանէ թէ, մարդահամարի զբարանեակներն, որք ցարդ մայրաքաղաքի թաղապետական շրջանակաց մէջ կը գործէին, ոստիկանական նախարարութեան պաշտօնատունը փոխադրուած և միաւրած են անցազօրոց գրասենեկին հետ : Անոնք որ դեռ մարդահամարի տոմարաց մէջ չեն արձանագրուած, պէտք է այսուհետեւ դիմեն յիշեալ գրասենեակը :

— Հերակլոսի մէտրապոլիտ և

Սինոդի անդամ Տ. Գրիգորիոս՝ Ֆէնէրի Յունաց Պատրիարքարանի խառն ժողովին նախագահ ընտրուեցաւ :

— Պետական Ալիւլլահ զրահաւորն արքունի նաւարանը մտաւ ի նորոգութիւն :

— Առողջապահական խորհուրդը՝ շարալթ օրն արտասովոր նիստ մ'ընելով՝ խորհրդակցեցաւ այն նոր միջոցներուն վրայ, զորս հարկ պիտի լինի տնօրինել զԹուրքիա պաշտպանելու համար հնոտախոսին դէմ, որ այժմ կը տիրէ ի Ֆրանսա և մանաւանդ ի Փարիզ : Օսմ. պատուիրակներն առաջարկեցին Յօրէն 10 ի բարձրայնել Սէլիստոօրդէն եկող շողենաւաց վրայ դրուած քարանձախութեամբ մերժուեցաւ օտարազգի պատուիրակաց կողմէ : Յետոյ Գափադի մաքրանցը (լապարէ) վերահաստատուելու և Մեւ ծովէն եկող շողենաւներն՝ իրենց ուղեւորները ցամաք հանելէ յետոյ՝ Պէյրոզի ծոյն ապաստանելու թոյլատրելու հարկին վրայ խորհրդակցութիւն մ'եղաւ, և յետ երկար վեճաբանութեան, այս երկու տնօրինութիւնը ընդունուեցան իբրեւ ամենօրեակար, և որչաւեցաւ արտօնութիւն խնդրել Բ. Գահին :

Յամաքի ճանրով Եւրոպայէն եկողներու համար քարանձախն ծաւալու ճանրով եկողներու համար հաստատուել քարանձախին չափ հարկաւոր դատուելով, ըստ որում Սուսիոյ և Սերպիոյ սահմանադրութիւններէն դիւրին է թուրքիա մտնել, որչաւեցաւ յատուկ յանձնախումբ մը զրկել ի սահմանադրութեան որոշելու համար թուրքիոյ հետ ցամաքային հաղորդակցութեան կէտերն, որոց վրայ կ'առողջապահական շղթայ մը և կ'առաքաւանայն պիտի հաստատուին, եթէ հարկ լինի :

— Մօնթիթօր Օրիանթալ կը ծանուցանէ թէ, Ֆրէսինէի ընկերութեան թիպէզ շողենաւն, որ Սելանիկէն 1,100 զօրք առնելով մայրաքաղաք կը բերէր, Տէտէ-աղաճ հանդիպած պահուն, ուր 36 ժամ կանգ պիտի առնուր վաճառք առնու համար, զորքերն ապստամբեր և նաւապետն ստիպեր են որ քանի մը ժամ վերջը ճանքայ ենէ, ըստ որում իրենք 24 ժամուան համար միայն պաշար ունէին : Նաւապետն հարկադրուել է զօրաց պահանջումը կատարել, որք վաճառք կրող շողենաւներուն պարանները կարեր և սպառնացեր են կրակ ընել նաւաստեաց վրայ :

Նմանօրինակ տեսարաններ պատահեր են նաեւ Լոյտի ընկերութեան Մէտէա շողենաւին մէջ, որ Նոյնպէս զօրք և քանի մը Սոֆիթա կը բերէր Սելանիկէն : Այս վերջոց թիւրքերու թեմաք զօրքերը թոյլ չեն տուեր նաւապետին որ Տէտէ աղաճ և Կէլիպոլու հանդիպի : Մէտէա շողենաւը միայն թղթատարական պայուսակներն առնել տալու համար կանգ առեր է յիշեալ նաւահանդիսաները :

— Պաղտատէն կը դրն թէ, Համանտի տպատմները պատժելու համար Կոյսերական վեցերորդ զօրաբանակին զօրավարներէն Գեամիլ վաշա խանի գնացեր է :

— Թէրօնէման Հաղիթ-թէ կը ծանուցանէ թէ, արտաքին դործոց նախարարութեան խառն դործոց դիւանին տնօրէնութիւնը նոյն նախարարութեան արարողապետ Խոփաշիմ պէյի յանձնող Կոյսերական հրամանագիրն ելեր է :

— Լոնտրայէն կը հեռագրեն թէ,

Սուրթալի անուն հեղինական մեծ վաճառատունն իւր վճարքը դադարեցրել է ըստ ոմանց 5-600,000 և ըստ այլոց 800,000 ոսկի բացով : Այս անանկութիւն, որ գլխաւորաբար արմտեաց գիներուն անկումէն յառաջ եկած է, մեծ վնաս կը հասցունէ նաեւ Գալաթիոյ հրապարակին և կ'ըսուի թէ վաճառատուն մը միայն 30,000 ոսկի վնաս կրած է :

— Արարերէն Լ. Գ. Զէման լրագիրը կը ծանուցանէ թէ, նախորդ Խոփի խմբայի բաշա Լոնտրա ուղեւորեր է Եգիպտոսի դործոց վրայ Լորտ Սալիսպլըրի հետ տեսակցութիւն մ'ունենալու համար :

— Մօնթիթօր Օրիանթալ հաւատ չընծայեր այն լուրին թէ, արեւելեան երկաթուղեաց խնդիրքն ներու համար յանձնախումբ մը կազմուած է Մեւ-Եգիպտոս Բարձր. Սալիս վաշայի նախագահութեամբ : Այն խիստ անօրինութիւններէ յետոյ, որք ապա հոտ առնուեցան բարձրագոյն հրամանաւ, իրաւարարութեան դադարեալն հետք հետէ կը զօրանայ պաշտօնական ակմրոց մէջ :

— Սոֆիայէն կը ծանուցանեն թէ, Սոֆիայի վրնուորական ատանն՝ արտաբանաց և 75,000 ֆրանքի վճարման դատապարտեր է Լյւէնոֆ անուն Ռուս հարկաւորական, որ պատերազմական դործոց նախարարութեան մէջ, ուր կարեւոր պաշտօն մը կը վարէր, մեծ գողութիւն մը ըրեր է :

— Թէհրանէն կը ծանուցանեն թէ, ապստամբութիւն մը ծագեր է Գաւապդի գաւառին բնակչաց մէջ, որք կառավարիչն սպաննելու և քանի մը Հայաբնակ գիւղեր աւարի տուեր են : Այս գիւղերէն քանի մը բնակիչք Ռուստական հօյն ապստաններ են : Պարսկապտանի դահաժառանգ իշխանն, որ Ատրոպէսանի կառավարիչ է, նոյ. 8-ին Գաւապդի ուղեւորեր է ապստամբութիւնը զսպելու համար :

ՀԵՌԱԳԻՐ

Գահիրէ 16 նոյ. Տոնկուայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Ռուսի զօրավարը նոյ. 4 թուով նամակ մ'ստացած է Կորտոն զօրավարէն, ծանուցանող թէ, զրկուած լրաբերներու միջոցաւ լմացած է անգլիական զօրաց յառաջնադասութիւնն, և թէ կը յուսայ որ պիտի կրնայ դիմադրել մինչեւ նոցա ժամանումը, Կորտոն զօրավարը կը յարէ թէ, կը շարունակէ անհանդիստ ընել թշնամին, երբ ուզէ մերձենալ Խարդուսի : Այս նամակ ապացոյց մը կը համարուի թէ Խարթումի անկման զրոյցներն անհիմն էին :

Գահիրէ, 16 նոյ. Տոնկուայի կառավարչին զրկած լրաբերները կը հաստատեն ըստ դուարդ գնդապետին սպանումը : Խարդումէն եկած լուրերը կը հաստատեն թէ, Սուտ մարդարէն 1 օր հեռի կը գտնուի յիշեալ քաղաքէն : Յետեալ տուրքերը մեծ խառնութեամբ կը անձուրն, Նեղոսի վրայ անգլ. զօրաց յառաջնադասութիւնը միշտ ահագին դժուարութեանց կը հանդիպի : Պաշարաբարձ փոքրիկ նաւակներն են ընկղմեալք : Բեյրութուրկ 16 նոյ.

Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ կառավարութեան տուած խորհրդոց հակառակ՝ Խոփայի մէջ կեցող յոռի կառավարութեան պատճառաւ, Բեդրապուրկի կա-

աւարտութիւնն հրաման ըրեր է Ռուսիոյ հետ միացնել այս խանութիւնն, և թէ այս հրաման դուրս գալու է:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արօն. Ժողովն երէկ իւր սովորական նիստն ըրաւ ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ արքեպիսկոպոսի, և Պատր. Գեր. Փոխանորդ հայրն հրաւիրելով, յայտարարեց թէ Արօն. Ժողովն հարկ դատած է որ Ն. Գերաւստուութիւնն այսուհետեւ Արօն. Ժողովոյ նիստերուն ներկայ դռնունքի և իրաւ գործադիր իշխանութեան պետ իւր կարծիքը տայ ամեն խնդրոց վրայ:

Արօն. Ժողովը Պատր. Գեր. Փոխանորդ հօր կողմէ պատրաստեալ երեսուն եպիսկոպոսաց ցանկը նկատողութեան առնելով, որոնց յառաջիկայ երկուշաբթի օրն Եկեղեցական Համագումար Ժողով հրաւիրել, և Պատրիարքական ընտրեցան ցանկը պատրաստել գաղտնի քուէարկութեամբ: Աւելորդ է ըսել թէ ընտրելիք պէտք է Արարատեան Մայր Աթոռէն ձեռնադրեալ լինին:

Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ կը մասնակցին ըստ օրինի մայրաքաղաքի եկեղեցեաց քարոզիչք, աւագերիցունք, ակոսականք, մայրաքաղաքի գաղտնիք վիճակաւոր առաջնորդք և անպաշտօն եպիսկոպոսունք:

Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Բարթոլոմէոս Ս. Արքեպիսկոպոս ցաւակցական հեռագիր մ'ուղղած է ի Պատրիարքարան, և միանգամայն ծանուցած է թէ, կիրակի օրն հոգեհանգիստ կատարուելու է Պրուսայոյ եկեղեցւոյն մէջ:

Ատաբաղարէն Մ. Սիրական աղա ֆախագեան, ի դիմաց Ատաբաղարի Հայ հասարակութեան, ցաւակցութեան նամակ մ'ուղղած է ի Պատրիարքարան:

Տեղեկութիւն կուտան մեզ թէ Արօն. Ժողովոյ Գեր. Ատենապետն և Քաղ. Ժողովոյ Վսեմ. Ատենապետն հոգեւոր Ս. Պատրիարք Հօր տան մէջ ունեցած գլորոյը կնքեր են:

Թէ և ծանուցուած էր թէ Պարսկական Վսեմ. գերապետը պսակ մը սկսած զրկել վերջին կիրակի օրը հոգեւոր Ս. Պատրիարք հօր գերեզմանին վրայ դրուելու համար, սակայն չդիտողութիւն:

Ինչ պատճառաւ չէ զրկել ծանուցեալ պսակը, այլ ինչպէս երէկ ալ ծանուցինք, կիրակի օրն երկու պսակը կայսերական Լիսէի Հայ ուսանողաց կողմէ ձօնեալ էր:

Միւրախորեան Էֆէնտիի «Նկարագրական Ուղեւորութիւն ի Հայաբնակ Գաւառս Արեւելեան Տաճկաստանի» առնուն երկին առաջին մասը տպագրուած լինելով, կը գտնուի բոլոր հայ գրականաւորաց քով, քին 8 դրուչ:

Մեր Զմիւռնիոյ Պատ. Թղթակցը կը ծանուցանէ մեզ թէ, կիրակի օրը հոգեհանգստեան աղօթքներ կարդայուել են Զմիւռնիոյ եկեղեցւոյն մէջ վասն հոգեւոր Ս. Պատրիարք հօր:

ՊՕԼՈՍ ԼՅԱՆՏԻ ՊԱՌՆԱՍԵԱՆ

Խորհրդարան Ժողովը և Թարգմանչարան

Հայ մամուլն ու Հայ դրականութեան վրայ մասնաւոր երկի մը մէջ հուշակած եմ այն ծառայութիւն, զոր Բ. Դրան Արտաքին գործոց պաշտօնատան լրագրական գիւղանին առաջին անգամ Միծապատիւ Պօլոս Էֆէնտիի Պաշտօնատան մատոյց Հայ լրագրութեան իրեն խմբագրական Սէր հանգիստն և իրեն գլխաւոր աշխատակից Մասիս օրաթերթին, ոյր ազգային, քաղաքական, գրական ու տնտեսական յօդուածներն երկար տարիներ խմբագրեց այն ճաշակաւոր հայերէնով որ Մասիսի լեզուն կը կոչուի, Պաշտօնատան Էֆէնտիին իր մայրենի լեզուն չափ գիւղութեամբ վարելով թուրք լեզուն ալ — ուրիշ օտար լեզուներէ վատ, — ոչ նուազ նըպաստած է նաեւ Օսմանեան մամուլին զարգացման իրեն խմբագիր Թարգմանչարան օրաթերթին և իրեն խմբագրապետ Օսմանյը թերթին: Ահա Թարգմանչարան թերթն ալ, սոյն ամենակարեւոր թերթին խմբագրապետութեան կը կոչէ հուսկ ուրեմն իր վաղեմի համատեղութեան հմուտ վաստակակիցն, որ, այսպէս, եղական գիրք մ'արդարեւ կ'ստանայ գեաւ երիտասարդ Օսմանեան լրագրութեան ընդար-

ձակ տապալեցին մէջ: Պարտք կը համարուի յայտնել ամենաշերտ ուրախակցութիւնն առ նախկին պաշտօնակիցս ի Տպագրական գիւղանին և յիւսուհանական խորհուրդին, և առ մեծանուն եղբայրակիցս այսօր ի խմբագրական տապալելին:

(Գրական Ծառագ)

Նոյեմ. ամսաթիւ

Մ Ա Հ Ա Գ Ո Ց Ժ

... Խմբագիր Տէր:

«Հայրենիք»... Էջերուն մէջ կուգամ տխրագին պարտք մը կատարել — Ներգաւթնակ աղբայնոց մանաւանդ գեղեցիկ սեռին մի նոր և անդարմանելի կորուստն գուժելով յանձն համեստուն ի Տիկին Նրմինայի Բ. Լիւիճեանի:

Ներգաւթնակ գեաւ չմոռցած Գրիտիեան օրիորդաց վարժարանի մի առաջին խայրիքն եղող Գանիէիան Յարութիւն Էֆէնտիին կնոջ խիստ կանխահաւ մահը, որ իւր քսան ամաց ծաղիկ հասակին մէջ, իւր անդրանիկ ծննդաբերութեան առթիւ յանկարծ թաւամելով, մորմուքեց զամենեւին և Գանիէիան ու Ալլաքեան գեղաւորներն ի սուղ համակեց... այո, Ներգաւթնակ գեաւ չմոռցած ազնուահիմ Թաղուհի Բիւրիւնը գաւառական իմիջ մահը, որ իւր ստացած մտային կրթութեամբ և հեղափոխութեամբ սիրելի էր ամենուն, ահա անգուժելի Արտաքին, բաւ չհամարելով այս տարույ մէջ սոյն տեսակ ցաւով վիճակի գեղեցիկ սեռէն տարած քաղցածութիւնը, որոց թիւը կը ցաւիմ բաւ քսանն անցաւ, իւր անողորմ միտաւոր լոգեց դարձեալ Լիւիճեան Բարթոլ Էֆէնտիին նախաշնորհ կնոջ կենաց սուկեթին, շիջեցոյց այն պայծառ աստղիկն, զիտապատ ըրաւ այն պողպատի ձիթեթին, որ ի տան Լիւիճեան տատեր կ'արձակէր:

Հոկտ. 17 առաւօտուն քաղաքիս եկեղեցեաց դանդաղեցին զոյնեցեցին մեծիկ, և գուժեցին թէ գեղեցիկ հոգի մ'ալ վերապայցաւ, և երկինք բնագաւառն արդարեւ կարճալ թաղաւ իւր ծոց ընդունելու այս չքնաղ հոգին, որ արդէն կը վառէր անհունին սիրով: Ողբացեալն Նրմինիկ, որ դուստր էր Գաղանճեան Մեծ. Կիրակոս Էֆէնտիի, ատենապետի Գաղ. Ժողովոյ վիճակիս, հապիւ բողբոջ քսան և մէկ գարունն ներ, և կուգայր մայր լինել, ծննդականութեան ցաւը յետ կարճատեւ հիւանդութեան մեռաւ տարածաւ, բայց ոչ կենդանի է Նրմինիկ, և յիստականի իւր առաքինական գործերով և աղբարեւ ցաւակ իւր ուսումնական Նրմինիկ, որ առ հասարակ ամենուն զիմաց վրայ նկարեալ էր, Տիկին Նրմինայի թողած վառաւոր յիշատակն անպարտանելէ դատ, իւր սղաւկիր ամուսնոյն և վրդտակոծ ծնողացը, գէթ գեղեցիկ առնուքներով օրօք գիրենք, և աղաչէ՛ ամենասուրբ Հոգին չնորհել նոյա իւր երկնային միջնորդութիւն:

Երիշուհին

Դ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն

Ղալաթիւն, 6 նոյ.

Ընթացք Առեւելեան

Օսմ. Բոսն. զոյնեցաւ)	8, 34
» » բացուեցաւ) Գ.Կ.	8, 34
» » կէս օրին)	8, 34
Եգիպտոս միացեալ Օսմ. Ո.	70 10
Բուլղարի երկրամասը Քր.	44
Թրակիյ Օսմ. Ո.	282 1/2
Ընթացք Դրաց	
Օսմանեան ոսկի շրջ.	100
Անգլիական »	110 18
Գաղղիական »	83
Բոլ »	90 10
Գրիկի »	51 20
Գաւառս թուրք »	8 37
» արծաթ »	89 50
Մէծիտի տարբ.	108 58
Վեցնոց »	102 58

— Է՛հ, ուրեմն պարոն Շարլը — Եֆէնտի, ըսէք տեսնեմ, հարցուց դրամատէրը:

— Ձեր խօսքերը լուսաւորեցին զիս պարոն, Վերջապէս կը հասկնամ թէ ինչու համար իմ և կնոջ նամակները անպատասխանի մնացած են: Քամառանտի մարդիկուհին վատութեան մը զոհ եղած է անպատճառ:

— Պարոն Եֆէնտի ես ալ ձեզ նման կը խորհիմ, եթէ Պարոն տը Սիմէզ մինչեւ իւր եղբորը մահը արդարեւ հարստութիւն չունէր, անպատճառ այրի կնոջ և որբին դրամները բռնութեամբ կամ խաբէութեամբ յալիչտակած է: Սակայն այսպիսի յանդուգն դատաստան մը ընելու իրաւունք չունի: Ամեն բանէ առաջ պէտք է տեղեկանանք:

— Ես պիտի տեղեկանամ պարոն, այո պիտի գտնեմ կերպնում ձեզ:

Խօսակցութիւնը քիչ մը եւս երկարեցաւ և Շարլը — Եֆէնտի և դրամատիւրը միջեւ որոշուեցաւ որ դրամատիւրը պանդան մնայ և առեւտրական պայմանաց հասմեամ շահագործուի, մինչեւ որ քամառանտ մարդիկուհին ուղղակի լինի զայն:

— Պարոն Եֆէնտի, աւելցուց Վսեմ-Օսման, ուրիշ չպիտի յանձնեմ այդ գումարը որուն վրայ պիտի բարդուի իւր տոկոսը, այլ միայն ձեզ պիտի յանձնեմ: Վսեմ զի այս գործին մէջ ձեզմէ գաւառ ուրիշ չեմ ծանցար պարոն Եֆէնտի, այսօրուրէն սկսեալ պանդալի մայր տոմարին մէջ քամառանտ Եֆէնտիի հաշիւ մը պիտի բանամ: Ինչ որ մեր մէջը որոշեցինք, ոսկիով պատեալ տոմարին մէջ ձեւըովս պիտի գրեմ և ես ու իմ որդիս անոր վրայ պի-

կար ուղեւորութեան հոգնութեանց հանդուրժեց:

Վսեմ Օսման հին դրամատէրը, որ քամառանտ մարդիկը ճանչցած էր, Ֆիլիք տը Վիլիէի սերտ բարեկամը լինելով, նորեկ այցելուն սիրով ընդունեց և ծանոյց թէ դրամատիւրը իւր տրամագրութեան ներքեւ է որ ատեն որ ուղեւորէր:

— Այս գումարը տիկին քամառանտ մարդիկուհին չլինողութեամբ հարցուց Եֆէնտի:

— Մարդիկուհին, ըսաւ դրամատէրը զարմացմամբ: Ձեր գիտեր որ մարդիկն ամուսնացած էր:

— Շարլ Եֆէնտի պատմեց անոր թէ ինչպէս Բոլ տը քամառանտ Պաթմալիայի մէջ Լիւսի կրնտա անուն անգլիացի դաղթածին կնոջ մը որ Ֆիլիք տը Վիլիէի որդեգիրն էր, ամուսնացած էր, պատմեց մարդիկին և մարդիկուհին ի Գաղղիա ճամբորդելն, մարդիկին Պաթմալիա վերադառնալը Պ. տը Վիլիէի մահունէն վերջը բաժանորդաց հետ ըրած վերջին կարգադրութիւնները:

— Մարդիկուհին ո՞ր է այժմ, հարցուց դրամատէրը: — Բնաւ չեմ գիտեր: Կարծեմ փարիզ կը ընակի:

Դրամատէրը գլուխը թօլտուց:

— Ձարմանալի բան, պատասխանեց նա. շատ անգամ փարիզ կերթամ, ամիսներ կը մնամ հոն, և ձանչնամ գրեթէ այն ամեն անձինք որոնք անուն և հարստութիւն ունին և բնաւ լսած չեմ որ քամառանտ անուն մարդիկուհի մը կայ ի փարիզ: Բայց քանի որ այդպիսի կնոջ գործերը ձեր ձեռքն են, ինչպէս կըլայ որ անոր հետ թղթակցութիւն չէք ունեցած:

— Իմ կինս որոյ պաշտպան եղած է տիկին մարդի-

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Բ. ՏՊԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թարգմանիչ ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ԻԽԹԻՆՅԱՆ

Իօթէն-Սիւ գաղղիացի մեծանուն վիւսայանին սոյն նշանաւոր դործը, զոր Մասիսի Մեծ. Խմբագիր Կ. Ս. Խեթիւն ձեռն էֆէնտի, ասկէց 18 տարի առաջ թարգմանած և իբր թերթին Մասիսի միջոցաւ հրատարակելէ յետոյ՝ զատ եւս տպագրած էր, ժամանակէ մը ի վեր ստաւած լինելով, այս անգամ Մեծ. Թարգմանիչը կրկին աչքէ անցուցած, լեզուին մաքրութեան և ոճերու գեղեցիկ բացատրութեանց մեծ խնամք տարած և մասնաւոր պայմանաւ մը մեղ յանձնած է, երկրորդ անգամ տպագրել պատկերազարդ :

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅԻՆ 1600 մեծադիր երեսի մօտ, և ընդարձակ հատորէ պիտի բաղկանայ, մաքուր թղթի վրայ գեղեցիկ տպագրութեամբ :

Ամբողջ գործը պիտի պարունակէ գաղղիերէն ընտիր տպագրութեան մը ընդօրինակեալ և մասնաւոր խնամք փորագրեալ 100 ի մօտ գեղեցիկ պատկերք, և բացի անոնցմէ, 60 ի չափ ալ մեծադիր և ընտիր պատկերներ, որք մաքուր թղթի վրայ զատ տպագրուելով պիտի գետեղուին դործոյն մէջ :

Առաջին հատորոյ բաժանորդագրութեան գինն է 25 դր. Գաւառաց համար 30 դր. Մէն մի թերթին 30 փարա :

Բաժանորդ գրուել կարելի է Պոլս, Էսքի Չապլիէ ճառագործի թիւ 83, Բոսրաստան Մանկանցի խմբագրատունը, Հրատարակիչ Ն. Պերպերեան և Բն.

ՊԱՐՁ ՕՐԱՅՈՅՑ

1885 Տարւոյ

Սեփականութիւն

Ս. Փրկչի Աղբ. Հիւանդանոցի

Գին Մէկ դահեկան

Կը գտնուի ի Մեծ Նոր խան, միջնաբերդի թիւ 49 Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը և բոլոր հայ գրաւորաւորաց քով :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

—

Ա. ՌԱԶՆՈՐԴ

ՈՂՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵՁՈՒԻ

Տասն և հինգ օրէն ուսանելի

Աշխատանքիաց Մէլան Աբէլեան

Կը ծախուի բոլոր հայ գրաւորաւորաց և ջրածախ Պողոս և Յակոբ աղաներու քով. գին 100 փարա :

—

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԵՏԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գարոցաց համար

Հին պատմութիւն Արեւ. ժողովրդոց

Հարր Ս.

Երկրորդ տպագրութիւն

Յօրինեց Մ. Մանուէլ

Կը գտնուի ամեն հայ գրաւորաւորաց քով. գին 6 դրու :

ՊԵՏԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԴԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿՈՒԹԵԱՆ

Հիւանդ

ՏՈՒՅԻՍ Տ. Ս. ՓԵՏԱԿԱՆ

Բազմահմուտ Տրքթորը մարդկային պատմութեան և ծագի հիւանդ գեղեցիկ վրայ կը խօսի իւր այր երկարութեան մէջ, որ մաքուր թղթի վրայ տպագրուած և բազմաթիւ լուսանկար և փորագրեալ պատկերներով զարդարուած է : Այս գեղեցիկ մատենան, որոյ գինն է 35 դրու է, կը վաճառուի Պոլս, Գաֆաֆեան գրատունը, Դաւթի, Յակոբ Արշակ Եֆէնտիի թղթագործանոցն, և Բերա, Լորէնց և Բէյր գրատունը :

ԿՈՒՆԵՔԻՒԼ-ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖԻՆԱՆՍԵՐԻՆԵ Ի ԹՈՒՐԿԻՆԵՆ

Աշխատանքիաց

Մէլեթի Շէֆէ և Միլայե Աշէֆէ

Պաշտօնագր. Հասարակաց կրթութեան Գրաքննութեան սենեկի

Հրատարակիչ Գաբէլե Պաշտօնագր.

Այս բառարանն, պարունակած արաւստական և գիտական բառերու ճշգրտութեամբ, բացատրութեանց յստակութեամբ իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի : Սոյն գործը ցարդ հրատարակուած Ֆրանսերէն-Թուրքերէն բառարանը վրայ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի գիւրդութիւն օտարազգաց :

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ և մաքուր տպագրութեամբ տետր առ տետր ի լայն կընծայուի Արամեան տպարանէն :

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն և մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ անտար առ տետր հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ :

Բ. հատորին 19 որդ տետրն եւս հրատարակուած է և կը վաճառուի ի գին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն :

Բ. հատորին 13 որդ տետրին հրատարակուած լինելով՝ բաժանորդագրութիւնը փակուած է :

ԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒԹԻՒՆ

Որ պարտաւոր

Մասն Ա. — Տարեք վաճառականութեան. — Վաճառականական թղթից ձեւերն և օրինակներն, ինչպէս եւ, հանգանակ, զանազան տեսակ տոմսակք, վիճակի և տպագրի փոխանակագիրք, ընթացիկ-հաշիւք, գեղից ցուցակք եւլն. — Վաճառականական կարեւոր հաշիւք. — Քաղաք վաճառականական օրինագրոց և գործնորոց. — Մասն Բ. — Տոմարակարութիւն. — Պարզ և կրկնակաւոր, — Բառացուցակ :

Բ. Տարեք-Բն.

Հինացեալ կարեւոր յաւելուածովք ի պէտս Աղբ. վարժարանաց Ի Ն. Տիւղիսեանէն

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը բոլոր հայ գրաւորաւորաց, Պաշտօնագր. ընթացիկ և Օսմանեան գրատունը. Կարթա Յաւոր Արշակ Եֆէնտիի վաճառատունը : Գին կազմեալ օրինակին 23 դր. արծ.

Ա.Պ.Պ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆՍՅ

Պալքը-բաղար Թափագր փողոց թիւ 59

ճիշդ դիմ առ. դիմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խաչ-վէ սովորական, լաւ եւ ընտրագոյն (Մարթինիքա) շաքար-թրիէսթէի, Մարթինիքա և Հօլանտայի, այլեայլ տեսակ ըստբաժանեղներէ զատ, Ֆրանսիական բուն Ֆրանսիէ. Սիպրիթ թարմիւղ, Նարոյի և Ճէնօլայի մաքարօն ու չէհրիյէ. բրինձ՝ Մախսուս և Բիզոն առաջին կարգի. անուշեղենի և խմորեղենի յատուկ լաւագոյն տիւրներ. Գանտիւր և Այվալքի ընտիր աճառ. քօլա, ձէթ, քարիւղ (կաղ), ի մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իր ամեն տեսակներով լաւագոյնն այն սիւտանի բաներու՝ որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին :

Գիները գոհացուցիչ են :

ԱՊՐԱՌԻ ԶԿԱՅ

ՓՈՒՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կոսթա Լալէի ճամիի դէմ թիւ 15 մի նոր դեղարան բացուած է, որ դեղագործը կը պատրաստուին փութով եւ մասնաւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ Եւրոպայէ եկած տմեն տեսակ պատրաստ դեղեր հատով կամ որ եւ իցէ քանակութեամբ, ըստ նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի բերել կուտայ իւր անուան :

Սոյն դեղարանի բացումը յոյժ օգտակար ծառայութիւն մ'է հասարակութեան, մանաւանդ նիւթական մեծ շահարկութիւն ամեն անոնց որք իրենց փնտռածն ճշգրտագին գտնելու համար դատաւարտուած են հեռաւոր տեղեր դիմել :

Պատուարժան յաճախորդները դնոց չափաւորութեան հետ դեղօրէից ընտրութեամբ գոհացնելն իրեն սկզբունք ընտրող սոյն Տ. Ալաշկէրտեան դեղարանը, որ երկար տարիներէ ի վեր հաւանաւոր եղած է Եֆէն-ճամի Բոսթանիէի դէմ, այս անգամ ամբողջաբէր փոխադրուած է Կոսթա Լալէի ճամիի դէմ թ. 15 :

Սոյն փոխադրութեան առաւել եւրոպայէ բերել տուած է խիստ թարմ հանդային ջրեր, Պօրտոյի եւ Մալակայի գինիներ, դանազան ըմպելիք, անուշահոտք, եւ այլն եւ այլն :

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն դեղարանը իւր Զիւսի իւղի մասնաճիւղով, եւ յիշաւ յաճախորդք զմայլած են ապրանքայ ընտրութեան, մաքրութեան եւ գնոց չափաւորութեան :

Յիշեալ դեղարանը միշտ կը յաճախեն ճարտար եւ հոշակաւոր բժիշկներ, խնդրուած բժշկներու համար ալ պէտք է լուր տրուի ժամանակին :

Դալթիա հանրածանօթ վաճառական Մինասեան Եֆէնտիի որդի Տօքմէօր Մինասեան Եֆէնտի բարեհաճած է արդէն ուրբաթ օրեր ճրաբար դարմանել աղքատներն :

Ա.Պ.

Լրագիրս ձեռքէ կը ծախուի նաեւ Պաշտօնագր. ընթացիկ Պողոս և Յակոբ աղաներուն խանութը :

դուհի տարիներ ամբողջ, կինս և ես շատ նամակներ գրելովք : Կինս մէկ պատասխան մը ընդունեցաւ մարդիկին մահուանէն առաջ : Տիկին մարդկուհին կը ծանուցանէր իրեն թէ քիչ ատենէն մայր պիտի լինի, իւր երջանկութեան վրայ կը խօսէր և կը նկարագրէր այն ապաւանս, ուր փառքի մօտ փօռ—Մառէյ կը բնակէր : Ես ալ միայն մէկ պատասխան ընդունեցայ որ կը ծանուցանէր ինձ ինչ որ արդէն գիտէի, այսինքն թէ մարդկիւր ծովածոյն եղած էր : Անկէ ի վեր ընաւ ձայն չկայ : Կինս և ես այս լուսութիւնը տեսնելով մենք եւս դադարեցանք գրել :

— Ես ալ դարմանալի է :

— Այո, պարոն, տարօրինակ բան է, և այս պատճառաւ ամեն տեսակ երկիւղներ պաշարած են զիս երկար ժամանակէ ի վեր : Բայ ասկէ, եթէ տիկին մարդկուհին մեռած լինէր, իւր տաղը՝ որ առաջին նամակին պատասխանած է, անշուշտ այս նոր դժբաղդութիւնն ալ պիտի ծանուցանէր ինձ :

— Ահ, ի՞նչ տը փամառան եղբայր ունէր :

— Ի մօրէ միայն. մարդկիւր մայրը երկրորդ անգամ ամուսնացած էր :

— Ինչ է եղբորը անունը :

— Պարոն տը Սիմէյ :

— Պարոն տը Սիմէյ, ըսաւ զարմացմամբ Ղարամառտէրը :

— Չի՞նք կը ճանչէք :

— Մտերմութիւն չունիմ հետը. մէկ կամ երկու անգամ տեսած կը կարծեմ զինքը : Ծանօթ է շատ ծանօթ պարոն տը Սիմէյ փարիզի մէջ մեծ համբաւ ունի, ամեն

մարդ անոր ընկած տան, ձերբուն, սպասաւորներուն և նմանօրինակներուն վրայ կը խօսի :

— Այո, պարոն տը Սիմէյը փամառանտի մարդիկին եղբայրը չի՞նք ինչիւ պարոն :

— Միայն չեմ կարծեր որ փարիզի մէջ երկու պարոն գտնուի մի և նոյն անունը կրող պատասխանեց զարմառտէրը :

— Մարդիկին եղբայրն եղող պարոն տը Սիմէյը հայրը իւր ամբողջ հարստութիւնը վատնած էր, կամ իւր սրբին դիւթէ աղքատ էր :

— Ապահով էք այդ մասին :

— Բացարձակապէս սպաւով, պարոն :

— Ահ, ըսաւ դարմատէրը իւր բարձր յօնքերը պըռօտելով :

— Կաղաչեմ պարոն ձեր մտածութիւնը մի ծածկէք ինձմէ, ըսաւ Շարլը—Եֆէյի չափազանց յուզուելով :

— Աստուած իմ, չեմ գիտեր ինչ ըսեմ. պարոն տը Սիմէյը դեղանի և հարուստ կնոջ մը հետ ամուսնացած էր զոր երջանիկ չկրցաւ ընել : Կինը երջանիկ չէ իւր ամուսնոյն շուրջ ընթացքը տեսնելով : Սակայն իւր ամուսնութեանն առաջ, այսինքն փամառանտ մարդիկին մահուանէն քանի մը ամիս վերջը արդէն հարուստ էր : Հինգ կամ վեց հարիւր հազար ֆրանք դնաց և Շան—Ղիլիզէի պողոտային վրայ իւր պանդոկը շքեղապէս կահաւորած էր :

— Օհ, ըսաւ Շարլը—Եֆէյի ձեռքը ճակտին դարնելով և յանկարծական դադարաւ մը ունենալով : Բոլորովին գունատներ էր և կը դողդողար :